

Met dank aan verkiezingswinnaar PVV wordt het klimaatbeleid van verliezer Rob Jetten nu voortgezet door Sophie Hermans

Posted on 3 juli 2024 by Menno Tamminga

Groen rechts, kent u de combinatie?

In het najaar van 2008 schreef Mark Rutte, toen een onervaren en zoekende VVD-partijleider, een toekomstperspectief. De titel: *Pamflet van een optimist*. Hij wilde naast de klassieke VVD-onderwerpen zoals veiligheid, eigen huis en inkomen ook niet-materiële thema's agenderen, zoals milieu en onderwijs. De ondertitel van zijn pamflet luidde: *Naar een moderne economie: een Groen Rechtse toepassing op energie*.

Het pamflet viel slecht in de VVD. Jammer, want afgaand op wat Petra de Koning erover schrijft in haar gave biografie *Mark Rutte* (2020) stonden er verstandige dingen in. Nederland had er zijn voordeel mee kunnen doen. Rutte wilde

bijvoorbeeld meer kerncentrales bouwen en voor onze energie niet afhankelijk worden van 'de Poetins en Ayatollahs van deze wereld'.

Pamflet en groen rechts waren snel geschiedenis. De kritiek was: wie verzint een slogan als groen rechts, die zo overduidelijk voortborduurde op de naam van GroenLinks? Waarom de aandacht vestigen op een andere partij?

Oud merk, nieuwe formule

Mark Rutte is weg, hallo Sophie Hermans. Dinsdag werd ze geïnstalleerd als minister. Ze is voormalig politiek assistent van Rutte, voormalig VVD-fractievoorzitter in de Tweede Kamer én ze was de secondant van partijleider Dilan Yeşilgöz aan de formatietafel. Hermans heeft meegeholpen haar eigen ministerie op te zetten. Zij is de eerste minister van Klimaat en Groene Groei, een nieuw departement in het kabinet-Schoof.

De boodschap is: groen rechts is terug van weggeweest. De 'merknaam' die niet aansloeg, wordt opnieuw in de markt gezet. Nieuwe formule, wast nog witter, leve groene groei.

Wat groene groei is? Het is in elk geval onderwerp van controverse. Hermans suggereerde vorige week in een hoorzitting in de Tweede Kamer over haar voordracht als minister dat Nederland met groene dan wel duurzame innovaties wereldberoemd kan worden, net als met de Deltawerken en de gloeilamp. Maar hoe?

Eigenlijk is maar één ding zeker: als de overheid de economie stimuleert (subsidies, fiscale voordelen, opdrachten), leidt dat tot economische groei. Maar is dat groen?

Hermans typeerde haar nieuwe ministerie in de hoorzitting als 'het ministerie van de toekomst, van vooruitgang en optimisme'. Ze wil dat Nederland 'sneller onafhankelijk wordt van regimes waar je helemaal niet afhankelijk van wilt zijn' en belooft 'zorgvuldige, maar wel op tempo' besluitvorming voor de bouw van nieuwe kerncentrales.

Klinkt als Mark Rutte in 2008.

Klimaatpolitiek als verdienmodel voor ondernemers

De VVD heeft altijd een gespannen relatie gehad met klimaatpolitiek. Twee ministers, Pieter Winsemius en Ed Nijpels, profileerden zich decennia geleden als ministers van milieubeleid, maar in de VVD, partij van autorijders en industriëlen, sloeg dat niet aan. Te betuttelend, te veel gedoe, te kostbaar.

Is het deze keer anders?

De VVD 'bedient' twee belangrijke kiezersgroepen: de middenklasse/eigenhuizenbezitters en de ondernemers/managers. Beide groepen houden niet van bemoeizucht van de overheid, van extra regels, verplichtingen, heffingen, verboden en wat er verder komt kijken bij klimaatpolitiek.

Vandaar de politieke nadruk op de báten van klimaatpolitiek. Er is geld te verdienen. Ondernemers zien klimaatpolitiek als een verdienmodel wanneer burgers bijvoorbeeld verplicht worden om warmtepompen aan te schaffen, van het aardgas af moeten of aangeraden wordt om zonnepanelen te nemen. Dat is voor bedrijven 'gratis' extra omzet. Je hoeft de potentiële klant niet te overtuigen, je hoeft er geen reclame voor te maken. Dat doet de overheid.

Hoe? Door burgers belastingvoordelen te schenken, zoals 2.950 euro subsidie op de aanschaf van elektrische auto's. Dat was een punt uit het Klimaatakkoord, een polderafspraken tussen belangen- en lobbygroepen over klimaatbeleid, voorgezeten door...? Oud-VVD-minister Nijpels.

Burgers reageren op fiscale en financiële prikkels, managers net zo. Vandaar dat de topmanagers van vervuilende en stikstof uitstotende bedrijven als staalbedrijf Tata, kunstmestproducent Yara en chemieconcern Dow best zaken willen doen.

In hun hoofdlijnenakkoord over het kabinetsbeleid hebben PVV, VVD, NSC en BBB afgesproken dat het kabinet-Schoof de aanpak van het kabinet RutteVier voortzet: 'maatwerkafspraken' maken met de twintig grootste industriële concerns die in ruil voor steun van de overheid hun productieproces verduurzamen. Dat kan best prijzig worden. Voor Tata doet een bedrag van 3 miljard euro de ronde.

Het geld is er. De miljarden in het Klimaatfonds van het kabinet RutteVier hebben

de verkiezingen overleefd.

Salto mortale

In dat krachtenveld wordt Sophie Hermans de verantwoordelijke minister. Het is, in de traditie van Rutte, best een ommezwaai, zo niet een salto mortale voor de VVD. Van het afserveren van groen rechts, via oppositie tegen klimaatdrammer Rob Jetten (D66), naar een coalitie met Jetten in twee kabinetten en nu naar met voortzetting van diens beleid. 'Daar gaan we mee door,' zei Hermans vorige week in de hoorzitting.

Voortzetting van het klimaatbeleid heeft namelijk machtige bondgenoten. Meteen al na de val van het kabinet RutteVier pleitte de Sociaal Economische Raad (SER), het 'polderoverleg' van werkgeverslobby VNO-NCW, de vakbonden en economische deskundigen, voor verdere uitvoering van het klimaatbeleid van het toen demissionaire kabinet. Het zou niet de eerste keer zijn dat VNO-NCW een politieke slag slaat. In 2017 maakte minister-president Rutte zich spreekbuis van de werkgeverslobby om de dividendbelasting af te schaffen en de hoofdkantoren van Shell en Unilever in Nederland te houden.

Wie dacht op de PVV te stemmen om de klimaatpolitiek door de shredder te halen, krijgt een kabinet van PVV met VVD dat het beleid wil voortzetten dat eerder uit de koker kwam van D66. Tot zover de invloed van de kiezer.

[Menno Tamminga](#) is economisch columnist van Wynia's Week. Eerder was hij redacteur en columnist van Het Financieele Dagblad en van NRC Handelsblad.

Wynia's Week wordt mogelijk gemaakt door de vrijwillig betaalde abonnementen van de lezers. Doet u al mee? Doneren aan Wynia's Week kan **[HIER](#)**. Hartelijk dank!